

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1675. usque ad annum 1681

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1780

VD18 90119207

§. 58. Tolosani Senatus in Joannem Cerlem Vicarium Apamiensem capitis
sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67305](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-67305)

„bus secunda, non potest non admo- Sæc. XVII.
„dum copiosa in capita nostra desluere, A. C. 1681.

§. LVIII.

*Tolosani Senatus in Joannem Cer-
lem Vicarium Apamensem capit
sententia.*

Interim Tolosanus Archiepiscopus suam *Abregé*
auctoritatem a Joanne Cerle Vicario *Chronol. ad*
graviter læsam ratus, dolorem suum ex *l' Hist. Eccl.*
ejus contemptu conceptum severissima *tom. 3.*
ultione explere meditabatur: iteratis
igitur literis a Tolosano Senatu petiit,
ut pronuntiata mortis sententia, ultimum
supplicium in hunc Vicarium decerne-
ret: Tam horrendam injustitiam primo
exequi detrectabant Judices Tolosani,
haud ignari, quod præfatus Cerles nulla
alia gravaretur culpa, quam quod in-
nocens esset, & juramenti Ecclesiæ suæ
ac summo Pontifici præstiti tenax, Ec-
clesiæ suæ jura contra Metropolitæ &
Regalistarum violentias propugnarit:
quocirca omnes Tolosani Senatores ju-
dicum recusabant, in quo aut innocen-
tia damnari, aut Tolosanus Antistes of-
fendi deberet. Verum hic de Parisien-
sis Archiepiscopi & Regii Confessarii pa-
trocinio tutus, ad Regium Senatum
graves admodum dedit literas, verbis
imperio similioribus postulans, ut in im-

Uu 2 pro-

Sæc. XVII. probum Cerlem insigne vindicis justitiae
A. C. 1681. exemplum constitueretur: Denuo ser-
cioribus literis instabat Archiepiscopus,
ut Tolosanus Senatus mortis sententiam
in Vicarium ferre haud ultra cunctare-
tur: Renuunt hi tam indigno facinore
judicij sui sanctitatem contaminare; cum
autem Archiepiscopus a Regio Senatu
decretum extorsisset, quo Judices Tol-
sani Cerlem severius judicare jussi, ob-
ignaviam, morasque graviter reprehen-
debantur, inde territi sententiae diem
dixere: Præstituta igitur die Archiepi-
scopus summo mane Curiam ingressus,
vultu minaci ac torvo Judices objurge-
vit, eosque ad maturandam sententiam
vehementi oratione in Vicarium decla-
mata accedit: Obtendebatur ad hone-
standas enormes hasce injusticias Regis
quantumvis inscii auctoritas, voluntas-
que: obstupuere Judices, Religiosum,
Sacerdotem, primæ dignitatis Eccle-
siasticum, Virum doctrina ac pietate
conspicuum, ab ipso summo Pontifice
in suo jure firmatum, accusante & ur-
gente Archiepiscopo suo ad extremum
supplicium expeti: nihilominus Regis,
ac Regiorum indignationem veriti, di-
gresso Archiepiscopo, communi suffra-
gio innoxium hunc Vicarium ad mor-
tem damnarunt, tanta etiam judicij
præcipitantia, ut quidam ex hisce Ju-
dicis

dicibus fese haud continere potuerit, **Sæc. XVII.**
qui exclamaret; *nunc vero constat, quam A.C. 1681.*
magna, quam mira sit timoris potentia;
ecce enim vos omnes ob metum damnatis,
quem tamen omnes innocentem creditis: In-
terim rumor per urbem spargebatur,
Cerlem nonnisi capitis suppicio dam-
nandum esse; cum autem hoc mortis
genus horrendæ hujus scænæ Authori-
bus minus infame esse videretur, mox
mutata sententia laqueo perimendus
decernitur. Indicitur executioni dies
decima sexta Aprilis: lictor tamen ma-
gis humanus intempesta adhuc nocte
unacum uxore aufugit, ne se tam ini-
quo facinore contaminaret: nihilomi-
nus indigna hæc sententia, cuius etiam
ultimæ fortis hominem pudebat, con-
tra Vicarium fuga dilapsum non modo
Apamiis, Tolosæ, Foxiæ, sed in plu-
ribus aliis Regni urbibus executioni da-
tur, hoc modo, Vicarii simulacrum pa-
leis & centonibus suffultum, & ne quid
ludibrio deesset, superpelliceo albo, quo
vestiri solent Canonici Regulares, tectum
plaustro imponitur, ac per omnes Urbis
plateas ad populi spectaculum circum-
ducitur, tandem ad eum locum, ubi
malefici puniri solent, delatum in pati-
bulo suspenditur: Hujus rei indignita-
tem ipsem Pater Cerles descripsit in
quadam epistola die decima quarta Ju-

Uu 3. nii

Sæc. XVII. nii ad Innocentium Papam data, quam
A. C. 1681. integrum huc referre, plenior hujus
facti notitia deposcere videtur:

„Securior jam, perscripsit Cerles,
„audaciorque, ad Vos Sedemque Apo-
stolicam, iterum, iterumque venio;
„ . . . Olim humi repens, vermi quam
„homini similior, nunc cæpi surgere,
„jamque cælum, sanctamque Sedem,
„quæ tota Cælestis est, propius intu-
„eor, nimirum factus de Cruce celior,
„de furca & patibulo sublimior. Sum
„certe, nec diffiteor, hominum vilissi-
„mus, omniumque pedibus conculan-
„dus: videtur tamen non contemne-
„dus, quem confessionis umbra nobili-
„tat, & imago Martyrii. Insipiens fa-
„ctus sum, Pater Sanctissime, mente ex-
„cedo, sed sobrium esse non licet sub
„tanto gloriæ pondere, in tanta gaudii
„superabundantia.

„Porro gloriam illam, illudque gau-
„dium debo Tolosano Senatui, qui sine
„sponte sua. seu potius Reverendissimi
„Archiepiscopi Tolosani impulsu, Au-
„licisque mandatis, capitis sententiam,
„quam pridem meditabatur, tandem
„aliquando in me dixit. Damnatus sum
„peccatorum primus, miserrimusque,
„ut olim celeberrimi quique fidei Con-
„fessores, Christique Athletæ, qui om-
„nes tanquam publicæ quietis pertur-
„bato.

„batores, patriæ proditores, Princi- Sæc. XVII
„pum ac potestatum obtrectatores (con- A. C. 1681
„fictis scilicet sathanæ auctore, criminis
„bus) feliciter perierunt.

„Ita perire nondum mihi tribuit
„Deus, Pater Sanctissime, qui dum a-
„lieni insurgentes adversum me e Sy-
„nagoga potentium quærerent animam
„meam, in nomine suo salvum me fe-
„cit, susceptorque fuit animæ meæ.
„Verum spe sua frustrata crudelitas,
„cum nostro satiari cruento non potuif-
„set, summo nos dedecore, contume-
„liaque afficere tentavit. Circumducta
„est a Carnifice in curru, vehendis ad
„supplicium reis destinato effigies nostra
„per frequentiores Tolosæ vicos & com-
„pita, ferali pompa, insolentique ritu:
„mox in celebri foro præcelsæ trabi su-
„spensa; magnum afflictæ Religionis lu-
„dibrium! ingens ferocientis impietatis
„trophæum? Ita Pater Sanctissime,
„mundo & hominibus utinam & Ange-
„lis, spectaculum facti sumus.,

„Visebatur in illa tabella, vir Reli-
„giosus veste candida unacum superpel-
„liceo indutus, qui Canonicorum Re-
„gularium habitus est. Stabat retro
„pictus carnifex, truci vultu, bipen-
„nem vibrans, ac genuflexi cervicibus
„imminens. Ad hujusmodi lætum ad-
„versariis, mihi profecto non lugendum
H. fcc.

Uu 4 „spe-

Sæc. XVII. „spectaculum, tremere omnes boni, &
 A. C. 1681. „indignari cæperunt. Quid? ajebant,
 „Sacræ & Religiosæ vesti tam procaci-
 „ter illudere? Ceteri Rei demptis vesti-
 „bus interficiuntur, ut dum scelus ple-
 „titur, dignitati parcatur. Vere Re-
 „ligionis ludibrium totum illud est, non
 „hominis supplicium. Felix, qui sic
 „probro afficitur! ita olim Martyres in
 „stola candida & amictu nitidiori ad ne-
 „cem tanquam ad nuptias procedebant
 „fuit quoque S. P. qui argute simul &
 „sapienter diceret: quicquid in ea ta-
 „bula penicillus expresserat, videri sibi
 „earum rerum, quæ intra Gallias ea
 „tempestate gerebantur, emblema. Sub
 „illo superpelliceo candidoque amictu
 „Ecclesiam Gallicanam latere, mis-
 „ram prorsus & ærumnosam, cui schis-
 „ma Regalistarum, stricto gladio, ca-
 „put amputare pararet, dum eam a
 „summo Pontifice capite suo, valido
 „quidem, sed casso conatu divellere
 „niteretur. Hæ sunt, P. S. proborum
 „omnium querelæ, sic sentiunt, sic lo-
 „quuntur, quicunque apud nos plus
 „Deum timent, quam hoc sæculum
 „diligant. „

„Nemo bonus est, qui sine indigna-
 „tione audiat, impios quorumdam per-
 „ditorum hominum, paucorum certe,
 „de instituendo in Ecclesia Gallicana
 „Pa.

„Patriarcha susurros: quasi vero, qui Sæc. XVII.
„juxta antiquos Canones, nequidem A. C. 1681.
„Metropolitanum, sine proprii gradus
„periculo possunt constituere, possint
„sibi præficere Patriarcham? aut mi-
„nus subditus futurus esset Patriarcha
„iste summo Pontifici, quam ii, a qui-
„bus accepturus foret potestatem?
„nisi forte (quod de Gallicanis Præsu-
„libus sentire nefas est) aliud caput
„Ecclesiæ adjungentes, monstrum ef-
„fingere meditentur. Nemo sapiens,
„qui non intelligat, quo consilio petita
„sit a Rege nostro Christianissimo con-
„gregandorum comitiorum facultas,
„præsertim per Reverendissimum Archi-
„episcopum Senonensem, Tolosani Fra-
„trem, ac Parisiensi per omnia obse-
„quentem; nemo verus Ecclesiæ Filius,
„qui non doleat, Regis Regum Spon-
„sam Ecclesiam, nefariis laicorum ju-
„dicum artibus in ordinem redigi. San-
„ctitatem vestram minime latere puto,
„quid contra postremas ad nostram exi-
„guitatem Apostolicas literas Senatus
„Parisiensis statuerit, quantumque ea-
„rum occasione Procurator Generalis
„garrierit. Inter innumeros, quibus
„tota ejus scatet oratio, schisma inve-
„hentes errores, hic imprimis est, non
„posse Regni Magistratum decreta
„(quantumvis S. Canonibus & Aposto-
Uu 5 licis

Uu 5

„licis

Sæc. XVII. „licis statutis adversa) ab ulla potestate
 A. C. 1681. „Sacra inhiberi aut infringi; non a Con-
 „cilio Oecumenico. non a Petro, ullo-
 „que Petri Successore, quæ vox pro-
 „fecto Rapsacis cuiusdam potius esse
 „videtur, quam hominis Deum Israel,
 „eiusque Christum confitentis. Audent
 „quotidie Judices laici Synodis de-
 „cretis, Pontificisque rescriptis auto-
 „ritatem omnem demere? non poterit
 „Christi Vicarius, totaque cum ipso Ec-
 „clesia, unius Parlamenti judiciis sele-
 „ opponere, quamquam illa Canonicam
 „disciplinam omnem, jura omnia, Sa-
 „cram forsitan & ipsam fidem subver-
 „terent? Hoc habet in supremis illis
 „Curiis Mater Ecclesia præsidium? sic
 „illis (quod quidem nuperi Aulicorum
 „Episcoporum cætus acta tantopere
 „jactitant) tanquam firmissimis fulcris
 „æternum Christi solium innititur.

„Novissimorum sane temporum ini-
 „quitas est, B. P. ut quicunque bellum
 „Ecclesiæ inferunt, benevolentiam
 „simulent, amicitiam præferant.
 „Olim hostes Ecclesiæ, hostes diceban-
 „tur: divexabant non decipiebant, suo
 „satis proditi nomine. Nunc duplex
 „religioni labor incumbit; nam prius
 „quam se ad hostes suos debellandos ac-
 „tingat, debet illos detegere; quod
 „quidem hodie difficillimum est; cum
 „alii

„alii Reformatores dicantur: alii vo- Sæc. XVII.
„centur Tutores defensoresque: alii A. C. 1681.
„aliis nominibus nuncupentur. Non-
„dam extincto Calvinistarum bello, no-
„vum a Parlamentis exoritur. Illi Ec-
„clesiam reformando dilacerant, isti de-
„fendendo amplectendoque præfocant.

„Gloriabatur olim Lutherus, Lu-
„therique principes asseclæ, se novos
„Prophetas, novosque Apostolos a Deo
„extra ordinem missos, qui non modo
„collapsam Ecclesiam erigerent, sed e-
„tiam extintam penitus, in lucem re-
„vocarent. Nescio, an de novo quo-
„dam, & extra ordinem Apostolatu,
„supremæ nostræ Curiæ glorientur: il-
„lud scio, putare homines istos, sui
„muneris esse antiquos Canones tueri,
„priscamque disciplinam vindicare, la-
„benti Ecclesiæ humeros supponere. Ni-
„mirum dormit in cymba Christus, otia-
„tur Spiritus sanctus, Sponsa Christi
„confenuit, annisque fatiscens, seipsum
„non potest regere. Potuit quidem alias,
„dum juventute vigeret, dum floreret
„annis, Canones condere, leges ferre,
„sibi ipsi cævere: nunc Rectore, Pæda-
„gogoque indiget, nunc est tutoribus &
„actoribus committenda: quicquid ege-
„rit anus decrepita, anus delira, suo-
„rum Curatorum, Parlamentorum in-
„jussu, irritum decernitur, nullumque
„pla-

Sæc. XVII., plane censebitur. O scelera! o verba
 A. C. 1681. „impia! o hostium quam filiorum di-
 „gniora consilia?

„Hæc tanta tamque acerba Eccle-
 „siæ mala, Pater Sanctissime, mala-
 „rum nostrorum sensum adimunt, at-
 „que oblivionem inducunt: de his ta-
 „men malis nostris Vestræ Beatitudinis
 „auribus pergam paucula quædam in-
 „gerere. Cum fuissimus, ea qua di-
 „ximus, ignominia in civitate Tolosana
 „affecti, eadem postmodum Apamii,
 „& in ceteris Diæcæseos oppidis, inusti-
 „fumus: tum contumelia filii, gloriam
 „Patris in memoriam revocavit. Ob-
 „versabatur omnium animis, Patris pa-
 „riter & Episcopi nostri optimarum vi-
 „tutum exemplar, merita quoque &
 „beneficia, quibus tot annis gen-
 „tem nostram cumulaverat. Hanc ergo
 „ajebant, reddunt vicem ei, qui toties
 „nos sua paupertate ditavit, jejunii
 „aluit, periculis securos effecit, opti-
 „mis exemplis ad pie Christianeque vi-
 „vendum provocavit, qui corpus suum
 „exhibens hostiam sanctam, Deo pla-
 „centem, toties in tempore iracundæ
 „factus est reconciliatio? Pro tot, tan-
 „tisque Viri Dei erga nos meritis, di-
 „spersis exteris ejus filiis omnibus,
 „eum, qui unus superesse videbatur,
 „suspendio necare non perhorrescunt.

¶ Fuit

„Fuit tum afflictissimæ hujus Ecclesiæ Sæc. XVII.
„perquam lugubris facies, Rachaele A.C. 1681.
„plorante filios suos & nolente conso-
„lari, quia non sunt.

„Quis fuerit, Pater Sanctissime,
„mansuetorum omnium sensus animus-
„que, ex ipso Apamiensi carnifice con-
„jici potest. Ille, qui toties oculos suos
„humano cruento paverat, cui ars, imo
„ludus erat, homines torquere, urere,
„membratim concidere, omniq[ue] sup-
„pliciorum genere necare, vehementi
„horrore perculsus est, vixque potuit,
„conceptam animo feritatem authore
„Deo deditus, ore pallenti, labenti-
„bus genibus, tremulaque manu, ef-
„figiem nostram cruci appendere: cum-
„que id sibi iterum iterumque præstan-
„dum intellexisset, cum conjuge, re-
„busque suis, noctu fugam capeſſit. Mi-
„ſeras terras! infelix ſolum! cui tanta
„feritas eſt, ut tædio, horrorique ſit
„vel iſpis carnificibus. Abiiffe hominem
„cum comperiffent, prætor Civitatis,
„Præfectusque Provinciæ, mittunt il-
„lico, qui ſedulo fugitivum quærant,
„inventumque vi revocent. Compre-
„hensus ad ſexagesimum circiter millia-
„rium, negat ſe in eam urbem reditu-
„rum, in qua patibulum innocentiae pa-
„ratur, religioni ſecuris imminet: ſe
„miferum atque calamitosum, eſſe ta-
„men

Sæc. XVII. „men Catholicum, nec posse Calvin.
 A. C. 1681. „starum more aduersus Ecclesiam bel-
 „lum gerere, eosque necare, quos illa
 „salvos vellet, summaque benignitate
 „prosequeretur: vereri se Dominum Epi-
 „scopum Apamensem, signis & virtu-
 „tibus coruscantem, & suorum haud
 „dubie non oblitum.

„Videtur mihi tortor ille, boni la-
 „tronis constantiam æmulari, qui de
 „Cruce pendens, ausus est confiteri
 „Christum, a scribis & Phariseis accu-
 „satum, damnatum a Magistratibus, a
 „Regibus illusum, ab Apostolis ita vel
 „negatum, vel traditum, vel derelictum,
 „ut unus tantummodo inventus sit, qui
 „staret juxta crucem ejus, ne unquam
 „de magno numero improbitas gloria-
 „retur, aut erubescendum sibi putaret
 „de paucitate pietas: sic nimirum, di-
 „vina disponente providentia, ut inno-
 „centiæ non modo testimonium, sed &
 „præsidium ab eis præstaretur, a qui-
 „bus minus videretur expectandum,
 „cujus præclarum, & a cauſa noſtra
 „non alienum legitur in Annalibus Ec-
 „clesiaſticis exemplum.

„Edinero referente, contendebat
 „Sanctissimus Præſul Anſelmus cum
 „Henrico Anglorum Rege circa investi-
 „turam & Regaliam: Mittit uterque
 „Legatos Romam ad ſumnum Pontifi-
 „cem

„cem Paschalem, & suum utriusque Sæc. XVII.
 „hac in re, nemine refragante, judi- A. C. 1681.
 „cem: nondum enim aliud suaferat
 „adulatio Christianis Regibus. Caussam
 „Anselmi, id est, Ecclesiæ defenden-
 „dam suscipiunt duo Viri Religiosi, cau-
 „sam Regis, id est sæculi, tres Epi-
 „scopi: Horum unus, qui præerat Ec-
 „clesiæ Norvicensi, nomine Herebertus,
 „exigit ab Episcopo, ne quid imoste-
 „rum contra Anselmum. ejusque Ec-
 „clesiæ dignitatem, aut libertatem co-
 „gitaret, aut faceret.

„Non meæ parvitatis est, S. P. Re-
 „verendissimos Episcopos, Dominos ac
 „Patres meos officii admonere sui. Opta-
 „rem tamen vehementer, ut ista legis-
 „sent, quos nuper in ædes suas, Il-
 „lustriſſimus Archiepiscopus Parisiensis
 „coire jussit. Maluissent profecto, San-
 „ctitati vestræ, pro ipsarum Ecclesia-
 „rum dignitate, tantis laboribus, tan-
 „taque gloria decertanti, gratias agere,
 „quam de Apostolicis literis, pari in
 „Sanctam Sedem contemptu, ac in au-
 „lam adulazione conqueri. Utilius sibi
 „fore putassent, Regem nostrum Chri-
 „stianissimum, ac nunquam satis nobis
 „suspiciendum, precibus, & lacrimis
 „pro extinuenda Regalia, reddenda-
 „que Apamienſi Ecclesiæ tranquillitate,
 „adire, quam cum miseris quibusdam
 „Le-

Sæc. XVII. „Leguleis, de Sacrofæcti Concilii Lug.
 A. C. 1681. „dunensis auctoritate, summo cum Or.
 „dinis sui dedecore, dubitare. Satius
 „existimassent, Præfules nostri, Viri
 „(ut Sanctitas vestra loquitur) vere
 „Apostolici, ac decoris Domus Dei Ze.
 „latores, æmulatoresque fieri, quam
 „iis, qui nos, ejus filios, ad interne.
 „cionem usque persequuntur, socios se.
 „amicosque adjungere.

„Ere sua potius duxissent, Procu.
 „ratoris Generalis Parisiensis, adversus
 „Sanctam Sedem adlatrantis audaciam,
 „furoremque, Ecclesiasticis censuris
 „comprimere, quam eum tanquam egre.
 „gium athletam, invictumque Ecclesiae
 „Gallicanæ libertatum vindicem sum.
 „mis laudibus evehere. Sanctius de.
 „nique commodiusque putassent Archi.
 „episcopum Tolosanum, Regalistas, Re.
 „galistarumque fautores omnes, excom.
 „municationis vinculis innodatos, &
 „Ecclesiam audire nolentes, tanquam
 „Ethnicos & Publicanos habere, & in.
 „terim eos ad faciendos dignos poeniten.
 „tiæ fructus hortari, quam eorum pa.
 „trocinium suscipere, & circa Aposto.
 „licarum literarum formulas cavillando
 „pereuntium cubitis pulvillo consuere,
 „malisque suis indormientibus cervica.
 „lia parare. Sed Benedictus sit Deus,
 „qui ut olim in condenda, ita nunc in
 „ser.

„servanda Ecclesia non multos poten- Sæc. XVII.
„tes, non multos Nobiles, sed ignobi- A. C. 1681.
„lia mundi & contemptibilia elegit, &
„ea, quæ non sunt, ut ea quæ sunt de-
„strueret: nunc pescatores, aliquando
„latrones, postremo carnifex nominis
„sui testes habuit.

„Inter tot vinctos in Domino, qui
„pro justitia persecutionem patiuntur,
„unus ex nostris est, gradu tantummodo
„Novitius, sed probitate, cunctisque
„Religiosi hominis dignis virtutibus,
„antiquioribus conferendus. In ejus
„caput Senatus Tolosanus diligentissime
„quæstionem habet. Accusatur, Apo-
„stolicas literas, nostraque edicta To-
„losam attulisse, novo prorsus & inau-
„dito crimine, propterea cum sicariis,
„ac parricidis in carcerem missus est.
„Quo in loco Pater Sanctissime, vene-
„rabilis Episcopi nostri dignum se præ-
„buit discipulum, filiumque non dege-
„nerem: nihil illo simplicius, mitius,
„humilius, ac rursum nihil fortius, ani-
„mosiusque, agnus simul, leoque vide-
„tur. Interroganti Laico Judici, negat
„Sacerdotem respondere, fas esse: mi-
„nanti ferrum & ignem, hoc unum re-
„fert, quod facis, fac citius. Interim
„semper vigilat, semper orat, semper
„jejunat: sic pugil Evangelicus Martyr
„maturescit, sic Confessor Christi passioni
Hist. Eccles. Tom. LXIV.   Xx   „suæ

Sæc. XVII. „suæ præludit: Conquiruntur undique
 A. C. 1681. „testes. Sed quid referant testes? na-
 „rat ille, hominem istum semper silere
 „aut loqui tantum sermones Dei, aliis
 „continuata per multos dies jejunia præ-
 „dicat, aliis intentam semper, Deo men-
 „tem collaudat, aliis alias ejus virtutes
 „commemorant. Nemo est, qui non jure-
 „jurando affirmaet, videri sibi hominem
 „istum non innocentem modo, sed sau-
 „ctum: Quæ cuncta, Pater Sanctissime,
 „tantum tamque religiosum timorem
 „omnibus injecerunt, ut nonnisi trepide
 „ac reverenter ad Reum Judex accedat.
 „Istius Athletæ, aliorumque, qui no-
 „bis adhæserunt, constantiam Sancti-
 „tatis Vestræ literis die prima Januarii
 „datis, post divinum adjutorium acce-
 „ptam referimus. Sed non unius fuit
 „illarum fructus: Rem plane confecille
 „videbantur; plurimi ex iis, qui lapili
 „fuerant, ad meliorem frugem, peracha
 „etiam publica pœnitentia generosiores
 „evaferunt. Regalistæ nunc sibi proxi-
 „me, loco cedendum esse dubitabant,
 „Clerus & populus erga Sanctam Se-
 „dem optime affecti, negotio finem jam
 „fere impositum gaudebant: Jesuitas
 „fortiores Regaliæ propugnatores, San-
 „ctæ Sedi resiterte cum puderet, variis
 „artibus inobedientiam occultabant,
 „præsertim falsitatem Apostolicis literis
 „affin-

„affingentes. Ipse met Archiepiscopus Sæc. XVII.
„Tolosanus in tanta erat perturbatione,
„ad fulminis imminentis fragorem con-
„citatus, ut tam conscientiæ stimulis,
„quam pertinacissimæ febris paroxi-
„mis dirius exagitaretur. Verum P.S.
„diuturna Sanctitatis vestræ patientia,
„quæ reos ad perfectam conversionem
„adducere debuisset, nascens pœnitentia
„desiderium præfocavit. Archiepi-
„scopus primum quidem sparsa de falsi-
„tate rescripti Apostolici fama, deinde
„Aulicorum Episcoporum defensione,
„tum literis a S. Congregatione ad ipsum
„scriptis confirmatus est, & Sanctita-
„tem vestrā ulterius non progressuram
„confidens, nos, aliosque Ecclesiæ ob-
„sequentes Clericos & laicos, sive per
„se, sive per Vicarium Generalem a se
„constitutum usque ad exterminium per-
„sequitur. Si quis Ecclesiæ mandatis
„obtemperans, Confessarios quærerit le-
„gitime approbatos, in strictissima vin-
„cula detruditur, aut aliis gravissimis
„pœnis plectitur. Non alterius crimi-
„nis reus est Vir quidam (ut de reli-
„quis taceam) jam pridem in tetro car-
„cere Apamiis distentus, quam quod
„Parochum canonice institutum ad au-
„diendam mulieris pericolosissime de-
„cumbentis confessionem accersisset. A
„Parochiis fugant Vicarios omnes pie

Xx 2 , san-

Sæc. XVII. „sancteque viventes, gregique suo se
 A. C. 1681. „dulo invigilantes, qui tenuitatis meæ
 „, vel potius Sanctitatis vestræ vocem au-
 „, diunt, alienosque sequi recusant: quod
 „, que vehementissimi doloris sensum an-
 „, get, substituuntur perditissimi homines,
 „, quorum aliqui publice ebrii videntur,
 „, alii verbis obscenæ fugientes castas
 „, virgines insequuntur, & si compre-
 „, hendere nequeunt, in blasphemias
 „, prorumpunt: nec laudabiliores sunt
 „, Regalistarum mores: eorum unus cum
 „, soluta, cum conjugata alter ita con-
 „, versantur, ut toti civitati maximo
 „, sint scandalo.

„De Jesuitis, utinam! aut nulla
 „, mihi dicenda forent, aut bona! sed
 „, charitas, quæ operit multitudinem
 „, peccatorum, non refugit imo festinat
 „, de errantibus ovibus protinus admo-
 „, nere pastorem. Ignoscat illis Deus non
 „, quidem nescientibus, sed maxime om-
 „, nium scientibus, quid faciunt, dum
 „, Sanctæ Sedi palam illudunt. Post ac-
 „, ceptas a Præposito Generali geminas
 „, literas, quarum altera de ultimarum
 „, Sanctitatis vestræ literarum veritate
 „, certiores illos faciebat, publice Rega-
 „, listarum, aliorumque quorumcunque
 „, ad ipsos accendentium confessiones ex-
 „, cipere pergunt, quod a testibus fide
 „, dignissimis ipso Sanctissimo Corporis
 „, Chri-

„Christi die, aliisque visum & confir- Sæc. XVII.
 „matum est. Sperant scilicet, ob Re- A. C. 1681.
 „gionum longinquitatem & pertimescen-
 „tibus cunctis, qui veritatis consciæ sunt,
 „ipsorum iram & in aula Christianissimi
 „Regis favorem, quæ illic notoria sunt
 „usque ad Sanctitatem vestram non per-
 „ventura. Toleranda fors videretur te-
 „meritas, si volentibus tantum nocerent,
 „si solos Regalitas jam excommunicata-
 „tos vinculis innexos hujusmodi con-
 „fessarii solverent, aut verius arctius
 „constringerent, seipsose eisdem vincu-
 „lis innodantes: si cæci cæcos tantum
 „in foveam traherent, sed quod omnem
 „credulitatem supererat, in ruina vel
 „invitæ trahuntur animæ. Rector Col-
 „legii, nomine Espagnac, qui de præ-
 „stito Regalistis auxilio & consilio, in-
 „nocens apud Sanctam Sedem videri
 „voluit, ipsos ad celebranda publice so-
 „lemniterque Divina officia paucis post
 „scriptas suas apologeticas literas die-
 „bus, hoc est in festo Sancti Xaverii,
 „suam in Ecclesiam admisit, & ad con-
 „fessionem fibi aut suis faciendam, non
 „solum ultro venientes, etiamnum ex-
 „cipit, sed refugientes militum metu
 „adigit, quod quam sincera fuerit ejus
 „excusatio, declarat.

„Is est, P. S. deplorandus Ecclesiæ
 „Apamiensis status, cui nisi citissimo

Sæc. XVII. „præsidio a vestra Sanctitate succurrat.
A. C. 1681. „tur, qua possit ratione integrum rati-
„nam vitare, non video. Hactenus e-
„nim venturi a Sancta Sede auxilii spes
„labantes sustentabat; sed jam plerique
„Sanctitatis vestræ longanimitatem, fa-
„lutem non arbitrantes, & insipientium
„errore traducti, excidunt a propria
„firmitate. Moveant, obsecro, pater-
„na Sanctitatis vestræ viscera, non be-
„neficiorum aut bonorum temporalium
„rapinæ, nec carceres, nec exilia, que
„patimur (preiosa Dei munera sunt ista)
„sed parvuli petentes panem, nec ha-
„bentes qui frangat, sed oves, quas o-
„lim regebant pastores ad vitam prædu-
„ces, nunc perdunt, & maestant lopi
„voraces, sed fideles, qui aut sacra-
„mentis carent, aut ea a Ministris ac-
„cipere coguntur, quos Sanctitatis ve-
„stræ literæ, omni potestate delitatos
„declararunt. Qui Ecclesiæ causam
„impugnant, non aliud, quod saltem
„justitiæ, rationisque umbram præ-
„ferat, ostendunt, quam Sanctitatis
„vestræ literas, rescripta esse privata,
„consolationi nostræ indulta, non sen-
„tentias judiciarias, quibus necessario
„sit parendum: Ceterum, altum in
„tanta rerum perturbatione silentium,
„non leve esse inditum, Sanctitatem
„vestram earum rerum momentis, que
„ex.

„exhibitent impressa nuper Conventus ^{Sæc. XVII}
„Episcoporum acta, eo perductam, ut ^{A. C. 1681.}
„ea, quæ geruntur, dissimulando signi-
„ficit, se non justa quidem, sed tole-
„randa tamen judicare.

„Intret ergo B. P. in conspectu ve-
„stro gemitus compeditorum, nec di-
„cant inimici nostri, prævaluimus ad-
„versus eos. Exurgat, obsecro, San-
„ctitas vestra, & judicet caussam no-
„stram: reddat vicinis nostris septu-
„plum in sinu eorum, vindicet sangu-
„nem animarum, qui effusus est, imo
„qui & indies magis effunditur. Ap-
„prehendat arma & scutum, & exur-
„gat in adjutorium nobis. Effundat fra-
„meam, & concludat adversus eos, qui
„persequuntur nos, & tradat hujus-
„modi sathanæ in interitum carnis, ut
„Spiritus salvus sit in die D. N. Iesu
„Christi. Exurgat & judicet suam &
„Ecclesiæ caussam, cuius certe si du-
„bia esset nobis justitia, indubitata
„facerent, non solum merita venerabilis
„Patris nostri Episcopi Apamensis, a-
„ccrimi illius defensoris, sed & mira-
„cula (parcat verbo Sanctitas vestra)
„quæ per Pastoralem illius annulum,
„quem semper mecum gesto, frequen-
„tissime operatur Deus Optimus Maxi-
„mus. Firmiorem habebimus prophe-
„ticum Sanctitatis vestræ sermonem,

Sæc. XVII. „Christi Vicarii judicium lapsos eriget,
 A. C. 1681. „titubantes confirmabit, imo & ipsos
 „adversarios in tenebris & umbra mor-
 „tis sedentes illuminabit, & ad præve-
 „niendam supremi Judicis sententiam
 „excitabit. Nec enim ita omnem extin-
 „ixerunt Religionis sensum, ut si non
 „citius, saltem dum de reddenda Deo
 „ratione cogitabunt, æternam damna-
 „tionem, cuius excommunicatio imago
 „est, non pertimescant. Et si (quod
 „avertat Deus) ipsi perituri sint in ini-
 „quitate sua, Sanctitas vestra liberabit
 „animam suam, & ab ea illorum sanguis
 „non exquiretur.

„Eos omnes, qui pro Ecclesiæ di-
 „gnitate, pro fide, & Religione in ago-
 „ne contendunt, meque ipsum, om-
 „nium peripsema, merumque aborti-
 „vum, Sanctitatis vestræ precibus sup-
 „pliciter & religiose commendo. Fiet
 „enim, B. P. Apostolicis meritis, ut qui
 „servorum Christi tribulationes & an-
 „gustias patimur, servorum quoque
 „Christi vitam, moresque consectemur.

§. LIX.

Cleri Gallicani conventus in Riga- caussa.

*Abrege de
 l'Hist. Eccl.
 tom. 10.*

Interim Cleres Vicarius ex suis tene-
 bris, in quibus delituit, cunctas Me-
 tropo-